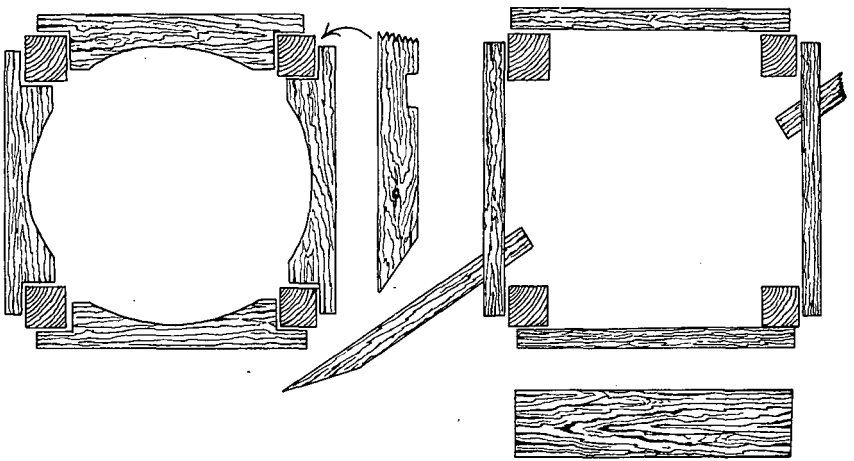

DRINKWATERPUT UIT DE ROMEINSE TIJD TE WAALRE

In oktober 1969 werd een hoge akker afgegraven langs de oostrand van „de Elshouters”, een moerassig gebied langs de Dommel dat op anderhalve kilometer ten zuidwesten van de dorpskern van Waalre ligt. Bij controle van deze afgraving werden talrijke scherven van Romeins aardewerk ontdekt door P. A. Derks en A. Jansen uit Geldrop, correspondenten van de R.O.B. en leden van de heemkundige kring Heeze-Leende. Op 8 oktober ontdekten zij de resten van twee drinkwaterputten waarvan er een door de haastig voortgaande afgraving verloren ging, maar de andere kon door medewerking van de dragline-machinist in de loop van de volgende dagen worden uitgegraven.

De vierkante houten put was geplaatst in een tevoren gegraven trechtervormige kuil die op een diepte van 2.60 meter onder het maaiveld, nog een doorsnede had van drie meter. Het houtwerk van de put was hier nog intact en reikte op dit punt nog 90 cm dieper, zodat de bodem op 3.50 meter onder het huidige maaiveld lag. De bodem van de kuil was vóór het plaatsen van de put bedekt met een laag takkebossen.

De put was geconstrueerd uit vier verticale hoekpalen, vierkant bekapt tot een dikte van ongeveer 13 cm. Tegen de buitenkant van deze hoekpalen was de putwand aangebracht, bestaande uit horizontaal liggende planken die niet helemaal reikten tot de buitenste hoek van de staanders. Deze planken waren 20 cm breed en 6 cm dik en hadden een lengte van 85 cm (zie afb. rechter gedeelte). Omdat door de te korte planken de wanden met staanders en al naar binnen zouden klappen door de druk van buitenaf, was op bepaalde hoogte een, juist door de eenvoud, vindingrijke constructie

aangebracht. Deze bestond uit vier jukvormige horizontale balken die op gelijke hoogte de staanders aan twee zijden vastklemden (zie afb. links). Tezamen hielden zij de hoekbalken stevig op hun plaats. Om een verschuiven naar boven of beneden te voorkomen, was een inkeping in de buitenkant van de staanders aangebracht, waarin de vier dwarsbalkjes zaten vastgeklemd. Om te voorkomen dat deze dwarsbalkjes bij het ophalen van de emmers een hinderlijk obstakel zouden vormen in de overigens gladde putwanden, had men in deze balken een ronding uitgekapt, zodat ze tezamen een bijna zuivere eikel vormden.

Nog een bijzonderheid, die ook elders werd geconstateerd zoals te Olland (Heesters 1968) waren twee wigvormige planken die, horizontaal tussen de onderste en de daarboven liggende plank, diep in de grond buiten de put waren gedreven. Deze wiggen moesten voorkomen dat tijdens het bouwen van de put, het houtwerk ging drijven door het opwellende grondwater.

Door de simpele maar toch vernuftige constructie kreeg de put met weinig materiaal en zonder spijkers en pinnen toch een grote stevigheid.

G. BEEEX